

Előfizetési díj:
 Pénzben vagy Pécseltől hűdve: egész évre 5 ft., félre 2 ft. 50 kr., negyed évre 1 ft. 25 kr.
 Egyes szám 10 kr.
 Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvker. (Széchenyi-tér.)

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:
 Egy öt hasábos betű sor egy napi megjelenésért 6 kr., 3-szori 6 kr., 10-szerért 4 kr. fizetendő. — Minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő. A nyilatkozat 1 betű sorra 10 kr. A hirdetés díj előre fizetendő.

SZERKESZTŐI IRODA:
 Ó-pósta-utca 16-ik szám.
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

KIADÓ HIVATAL:
 János-utca 8-ik szám.

Figyelmeztetés a függetlenségi és 48-as párt választó polgárainhoz.

A most folyó országgyűlés képviselő-házi tagjainak a nemzet fölött nyert megbízatása a jövő 1887-ik évben lejár s a jövő év folytán újra beáll az alkalom, mely az ország sorsát kis időre saját polgárai kezébe teszi le.

A hazafiság is megköveteli, de hazánk szomorú helyzete is szükségessé teszi, hogy az ország független gondolkozása, honszerető polgárai ezt az alkalmat el ne szalasztják s a választásoktól távol maradásukkal a jelenlegi sorvadt kormányrendszer föntartásához és folytatásához hallgatagon hozzá ne járuljanak, hanem elveiket szerinti megváltoztatásához s a nemzeti politikai, tagjainak pedig polgári és egyéni jogait fejlesztő, az ország gazdasági erőivel számot vető s nagy érdekeit érvényre juttató korszak megnyitásához a törvény által biztosított befolyásukat felhasználni hazafiai kötelességüknek tekintésük.

És ha a haza sorsával gondolt minden egyes választó polgárnak képviselőválasztás alkalmával mindig oly szigorúan kellene venni e kötelességét, mintha nemzetének jövője egyedül az ő szavazatán fordulna meg: annál inkább szükséges az most, midőn azokat, kik a nemzet nevében a nemzet számára törvényeket hoznának, nem mint eddig, három, hanem már öt évre kellend megválasztani.

Nincs benne kétség, hogy a kormány s a kik támogatják, mindent el fognak követni, hogy hatalmukat továbbra is fönntarthatassák s a többséget az ő évig tartandó jövő országgyűlésre is a maguk számára biztosítsák. Föl fognak erre használni minden hatalmi eszközt, befolyást és nyomást s közegeik nem fognak visszariadni esetleg az erőszakoskodástól, nem egyéb visszaélésektől sem, melyeknek biztosabb megakadályozására, esetleg szigorúbb megtorlásra pártunk hiába sürgetett komoly törvényhozási biztosítékokat, midőn egyebek közt a kérvénnyel megtámadott választások megváltoztatásán független bíróságra ruházása czéljából nyújtott be határozati javaslatot.

A hatalmon levő jelenlegi többség ez előre látható erőfeszítésével szemben az ország ellenzéki választó polgárainak részen kell állani s annyit legalább minden esetre megtenni, hogy választási joguktól a saját hibájuk, közönyösségük, mulasztásuk által el ne ítessenek, hanem annak gyakorolhatóságát maguknak már jó eleve biztosítsák s ha oket attól törvény ellenére megfosztani akarnak, e kísérlet ellen a törvény által nyújtott orvoslási módokkal éljenek. Nem különben gondoskodni kell arról, hogy viszont más olyanok, kiket a szabad alkotmányos polgár legszebb joga, a választási jog törvény szerint meg nem lehet, abban illetéktelenül ne részesítenek.

A jövő képviselőválasztások alkalmával azokat fognak gyakorolhatni választó jogot, kik a most folyó évben megállapítandó választói névjegyzékbe bejegyeztetnek. E névjegyzék összeírása hivatalból történik, még pedig a most lefolyt 1885-iki évről szóló adóbefizetési kimutatások alapján.

Az 1874. XXXIII., illetőleg az 1875. VI. t. cz. azt rendeli, hogy a választók névjegyzékébe ama jogosultak irandók be, a kik a megelőző — ezuttal tehát az 1885-iki — évi egyenes adójukat, illetőleg a hátralékból az egy évi egyenes adónak megfelelő összeget április hó 15-éig, — ezuttal tehát a most folyó 1886-iki év április 15-éig — befizették.

A kik az állam iránti eme kötelezettségüknek eleget tettek, azokat hivatalból föl kell venni a választók névjegyzékébe. A képviselő választási jog biztosításának föltételé — tehát az, hogy a választó polgár... évi egyenes adóját, vagy a hátralékból ugyanennyire menő összeget a törvényben meghatározott napig, április 15-éig befizette legyen. A ki ezt elmulasztotta, a legközelebbi alkalomra választási jogát játszotta el.

Jól ismerjük mi ama nyomasztó anyagi helyzetet, melybe az idegen érdekeknek adó s e végből az egyes állampolgár megélhetésének föltételeit is megtámadó jelenlegi kíméletlen kormányrendszer a választók túlnyomó nagy számát slyesztette; nem ismeretlen előttünk az ország egész vidékeinek lakosságát, a nemzet egész néposztályait sujtó nyomor s tudjuk jól, hogy az élet egyre súlyosbodó gondja az állam egyre fokozódó igényeinek teljesítésé sokakra nézve mily nehezebbé tesszik:

mindazonáltal nem mulaszthatjuk el figyelmeztetni elvtársainkat, a függetlenségi és 48-as párt politikai elveiben osztozó választó polgárokat, hogy módokat keressek, bármi nehezkre essék is, miszerint mult évi egyenes adójukat vagy a hátralékból annak egyenértékűt a törvényben megállapított hatánapig, folyó évi április hó 15-éig bezárólag befizessék s ekként választási jogukat a legközelebbi képviselőválasztás alkalmára biztosítsák.

Tisztelt elvtársak! Látott már a mi hazánk oly időket, midőn gyermekei ennél nagyobb áldozattól sem riadtak vissza, hogy az ország balsorsán segítsenek. Sem pénz, sem véráldozat nem drága akkor, ha a haza romlását kell megakadályozni. Ez a mostani rendszer pedig meggyőződéssel szerint hazánkat romlás clé vezeti, azt feltartóztatni szent kötelessége mindenkinek, a ki velünk e meggyőződésben osztozik: helye van tehát a nemzet fiainak áldozatkészségére, erőfeszítésére appellálunk, kivált mikor arról van szó, hogy a jelen országgyűlés berekesztése után még öt esztendeig fönntmaradjon-e a jelenlegi rendszer, vagy egy más, az ország történelmi jogain, függetlenségét biztosító régi közjogon alapuló, a nemzet érdekeit mindenek fölttállónak engedjen helyet.

Fölhívjuk emnélfogva elvtársainkat széles e hazában, hogy ragadják meg az egyetlen módot, melyen a haza nehéz sorsán törvényes és alkotmányos után segíteni lehet: biztosítsák választói jogukat az által, hogy mult évi adójukat, úgy az ennek megfelelő összeget folyó évi április hó 15-éig befizetik s gondoskodjanak egyfelől arról, hogy a választók névjegyzékébe, mely az 1887-iki évi képviselőválasztás alapja leendő, a jogosultak neve fölvetésék, ellenben az abba illetéktelenül bejegyezteké kitöröltsék.

Szervezkedjenek községenként pártunk tagjai s választásának a magok kebeléből bizalmi férfiak, kik figyelemmel kísérik, ha vajjon mindazok a jogosultak, kik törvényes kötelezettségüknek az adó befizetésé által eleget tettek, a választói névjegyzékbe valóban fölvetettek-e, s ha vajjon olyanok, a kiket a választói jog meg nem illet, nem jutottak-e bele?

Akar az egyik, akár a másik eset fordult volna elő, azon utólag reklamációt utján lehet segíteni, mely felszólalási eljárás módzatairól külön fogjuk értesíteni pártunk híveit.

Ezuttal csak figyelmeztetni kívántuk elvtársainkat a törvény rendelkezésére, mely annak, hogy valaki a képviselőválasztás alkalmával választói jogot gyakorolhasson, a különben jogosult állampolgárnak a választói névjegyzékbe beiktatásán, ennél pedig annak igazolását szabja föltétellül, hogy az illető jogosult állampolgár megelőző évi egyenes adóját, vagy az ennek megfelelő összeget április hó 15-éig befizette.

Kelt Budapesten, az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt 1886. február 22-én tartott értekezletéből és annak határozata alapján jegyeztette

Törs Kálmán, orsz. képviselő. Irányi Dániel, elnök.

Országgyűlés.

A nagy várakozáshoz képest meglehetősen lánghán indult meg hétfőn a képviselőház általános vitája a törvényhatóságokról szóló törvényjavaslat fölött. Aránylag csekély számú képviselő és kis karzati közönség volt. A vita érdektelenségét és lanyhaságát az magyarázza meg, hogy ma csak egy ellenzéki képviselő, Grünvald Béla beszélt tartalmasan, bár kissé lehangoló és figyelmet fásztó egyhangúsággal. Ő, aki a közigazgatási kérdésben elismert tekintély és azt minden ízében áttanulmányozva már akárhányszor a nagy közönség előtt fejtegette, alig volt képes valami újat mondani. Mindamelllett magvas érvekkel mutatta ki a kormány javaslatának tarthatatlanságát, és nagy hatást keltett Tisza Kálmán miniszterelnök 1870-iki beszédeinek idézésével, kimutatván, mily nagy különbség van Tisza beszédei és tettei közt. Pedig — jegyezte meg Grünvald — mit ér a beszéd, ha az nem előhírnöke a tetteknek. Tisza Kálmán kényelmetlenül feszengett báronyszékén, midőn 1870-iki fotográfiáját szemé elé tartották. Dárday Sándor előadónak beszéde a közigazgatási bizottság jelentésének igénytelen kivonata volt. Tisza Lajos gróf azzal tetszelgett magának, és azzal igyekezett magát érdekessé tenni, hogy elfogadta ál-

talánosságban a javaslatot, bár annak egyik legfontosabb intézkedését, a választási rendszert ellenezte. Különbö semmit sem mondott, a mi teljesen élvezhetelenné tette amugyis száraz, „mágnásos“ (perze talmi!) előadását. Most következett Vámos Béla kormánypárti képviselő. Kellemetlenül öblös hangja úgy szól, akár a kolomp. Kezdetben legalább a saját párt-hívei hallgaték ismeretes dolgait és úres, Tisza Kálmánt tömjénező frázisait. De aztán annyira belemelegedett a „szónok“, hogy az egész ház megindult — ki a folyosóra, vagy haza ebédelni. — Már kettőre járt az idő. Vámos beszélt rendületlenül. Tisza Kálmán is menekült hű mamelukja szövözene elől. Csanády Sándor elkijalta magát: „Már Tisza Kálmán is megunta“ — Erre Tisza Kálmán visszaült helyére, ami újabb buzgósgot öntött a szónokba. Már csak alig néhány képviselő maradt a teremben. A benmaradt egy-két ellenzéki képviselő mulatságságnak találta a dolgot és kacagott, a kormánypárti gárda, mely meg nem adta magát, édesdeden szundikált. Talán épen ennek okáért a rettentetlen Vámos Béla a helyzet urának érezte magát. Hatalmas hangja visszaurgott az úres padokról és a visszahangzó falakról. Gyönyörködött a saját hangjában, tisztelt háznak titulálta az úres padosokat, aztán beszélt, beszélt, és ha el nem hagyta, talán még most is beszél... Ilyen volt az általános vita első napja.

Kedden szép és emelkedett szellemű vita volt. Bartha Miklós egy hatalmas, a közigazgatás kérdését a maga egészében fölelő, és a kormány csufondorás javaslatának velős bíralatát tartalmazó beszéd kíséretében benyújtotta a függetlenségi és 48-as párt határozati javaslatát. Bartha Miklós pártunk számos tagja melegen üdvözölte pompás szónoki műveit, melyet különben az egész ház nagy figyelemmel kísért. Utána Beóthy Ákos beszélt a mérsékelt ellenzék részéről az állami közigazgatás mellett. Szellemesen, elegánsul és tartalmasan beszélt, mint rendszer. Következett egy kormánypárti szilvszónok: Bezeredy Viktor. A mostani közszellemenben nevelt új nemzedék — mint mondá — jól bele fogja magát élni és találni a kormány új művébe. Teljesen igaz van, de egészen más szempontból. Igenis, a hivatal vadászó új nemzedéknek újabb alkalom nyílik a kormány és főispánjának kegye után futkosni. Elismerjük, hogy ezt nem cselekedte a gunyosan emlegetett régi nemzedék. Zichy Antal kormánypárti szónok a javaslat mellett tört lándzsát; Tisza Kálmán miniszterelnök egyszerűen polemizált. Andrászky Gábor báró a javaslat ellen szóló és kiváltkép a főispáni intézmény képtelenségét figurázta ki.

Szerdán folytatták a vitát. Felszólaltak: Ság Gyula, Földvári Miklós, Szederkényi Nándor, Neusziedler Károly, Fenyevy Ferenc és Tisza Kálmán miniszterelnök. Fenyevy és Bezeredy közt egy kis kakas-viadal folyt le. Ülés végén Faek Károly a biztosító társulatok szabad versenye ügyében, Herman Ottó pedig az állítólagos mármarosai visszaélések ügyében interpellált.

Színügyi katasztrófa.

A színigazgató nem fizet, mert nincs miből, a színtársulat nem játszik, mert nincs miért. A katasztrófa beállt! Ezt már előre sejtettük s esudáljuk a színtársulat türelmét, nélkülözését, hogy ily sokáig képes volt sebeit tartogatni s nem jaidult fel. A színigazgatót szánjuk, hogy a körülmények s a közönség közönye oly helyzetbe sodorták, hogy egy erkölcsi, mint anyagi kötelezettségeinek nem képes megfelelni. A színügyi bizottságot pedig kénytelenek vagyunk megróni, mert nagy részben ő az oka, hogy a katasztrófa bekövetkezett.

Rég óta tart már a vajadás. A társulat vergődött remény és nyomor között, végre azonban elveszítve reményét, bizalmát, hitelét, kényszerült aggasztó helyzetének orvoslására végett határozni.

Összejöttek, tanácskoztak s kimondták, hogy ha a színigazgató nem képes megélhetésüket, napikenyerüket biztosítani, úgy önfentartási kényszerítésükből folyólag konzorciummá alakulnak s az igazgató mellőzésével egy bizottság vezetése mellett működnek tovább.

A színtársulat jogos alapon áll s elszánt törekvése méltánylást érdemel. A színházi szabályok értelmében konzorciummá alakulhat bármely színtársulat,

ha az igazgató nem képes megélhetésüket biztosítani s működésüket azonnal megkezdhetik, mihelyt ezt a központi kormányzó-ságnak bejelentették. Ők ezt megtették, tehát szabályosan jártak el.

A baj ekkép orvosolva lenne, ha a mi derék színügyi bizottságunk, mely csak a színügy megbuktatására van, ellent nem állana.

A pécsi színügyi bizottság, ha egy csepp önérzete van, a színügyi ily csufaság elbuktatása után leköszön és tért enged egy olyan új bizottságnak, a mely nem „pictus masculus“, a mely nemcsak kiberli a színházat s kiadja holmi bizonytalan existenciájú színigazgatóknak, és festet egy pár hitvány kulisszát; hanem a mely átéri s átéri hivatását egész valójában és tudni fogja kötelességét teljesíteni: a színügyet Pécsen fölvirágoztatni. Tessék a színügyi bizottság tagjainak kezükbe venni az ivet s abonomát gyűjteni, állandó közönséget teremteni a színházba; tessék odahatni, hogy egyszer már legyen a városnak egy a mai kor követelményeinek megfelelő színháza. Ha erre gyengének érezi magát, mondja ki, hogy tehetetlen s köszönnön le.

Mit tesz a pécsi színügyi bizottság? Azt mondja, hogy a konzorciumnak nem adhatja ki a színházat, mert a színigazgatóval virág-vasárnapi szerződési kötelezettségben áll s nem akar szerződészegő lenni. Igen, szerződészegő most, mert oly színigazgató, ki hónapok óta egyebet sem tesz, mint föl-föltelteti a közönséget, akár a maga, akár a társulat hibájából; legutóbb is egy álló léten át nem tart előadást, az nem állhat elő semmi követelményekkel, annak a színügyi bizottság minden órában fölmondhat s ha ezt nem teszi, önmaga követ el legnagyobb hibát.

A társulat nem kíván a színügyi bizottságtól egyebet, mint hogy engedtesék át neki a színház, hogy a napi kenyerét tisztességesen megkereshesse s hogy adósságait fizethesse. Krasznay Mihály, színügyi bizottsági elnök nyilatkozatából azonban az tűnik ki, hogy a konzorciumnak semmi esetre sem adja ki a színügyi bizottság a színházat. Ennek is meg van az oka. Krasznay ezer forintra szóló váltót zsíralt Szántainak s ezt a veszendő pénzt akarják minden áron megmenteni. Ez azonban hiába való törekvés. Itt egy negyven tagból álló társulat existenciájáról, Pécs jó hírnevének, becsületének megmentéséről van szó. Itt csak két mód van, a mely közül választani lehet: vagy kifizeti a színigazgató tagjainak követelését, vagy visszalép s tért enged a konzorcium működésének. Az igazgató azonban makacsul ragaszkodik az igazgatóshoz; ő tudja miért? Elvégre a konzorcium működésének utjában áll s lehetetlenné teszi a társulatnak, hogy a saját fantasiára előadásokat rendezhessen. Ily körülmények között a színügyi bizottságnak volna mulhatatlan erkölcsi kötelessége előállni s a gordiusi csomót kettévágni. A csomó megoldása igen egyszerű. Az igazgató nem felett meg kötelezettségeinek, az igazgatót mehet. Így történt ez a közelmúltban Győrött, Temesvárott.

A társulat megtette a szükséges lépéseket. Jelentést tett a kormány-tanácsnak s kérte Szantai igazgatói engedélyének megvonását és egyidejleg a konzorcium működésének engedélyését. Ha az ügy a társulatra nézve kedvezőleg dől el, a mi remélhető, sőt bizonyos, akkor csak a helyhatósági engedélyre s a színházra van szükség.

A helyhatóságnak meg kell engedni az előadások tartását, a színügyi bizottság is köteles a színházat átengedni a konzorciumnak, mert ezzel tartozik a nagy közönségnek. Tudvalevőleg szelvények vannak kúnn a közönség között, színészeink el vannak adósodva, tartoznak lakásadónak, vendéglősenek, kereskedőnek, cipésznek, szabónak; már most ha nem nyújtatik alkalom ezen kúnn lévő tartozásai lerovására, úgy a hitelező közönség meg lesz károsítva. Ezt sem a hatóság, sem a színügyi bizottság nem firszirozhatja, hogy csak országos skandalumot nem akar provokálni.

Itt gyors és a czelnak megfelelő intézkedésre van szükség. A társulat maga részéről mindent elkövetett, most már a helyi hatóság s a színügyi bizottságon van a sor, hogy helyesen intézkedjék. A színügyet vékép elbukni nem hagyhatjuk; elég szomorú, hogy ennyire jutott. Minden törekvstünkkel oda kell hatnunk, hogy megmentstük a végelbukástól, ezt követeli a város becsülete.

A fényűzés és nemzetgazdasági jelentősége.

— Rónaky Kálmán felolvasása után. —

Vajjon nincsen-e magában a természetben is fényűzés? Minden teremett lény sajátjagsa pompáznai a feleslegesen. Minden lény arra törekszik, hogy szép és megnyerő alakot öltson. A virágok, öntudatlanul bár, de szépségük és bájikkal kérkednek. A madarak, emlősök és rovarok is bizonyos fényvel törekszenek magukat övedzeni.

Minden növény, minden állat telthet tökélyesbülésre és bő tenyész kifejlésre tör. Csodálatlan-e tehát, ha az embernél is megvan a külsín iránti előszeretet? Gazdagnak lenni és megjelenni vágyni: egy dolog s ez a luxus.

Már az emberiség gyermekkorában ismeretes volt, midőn nem az éghajlat ellen védekeztek, hanem arany ékszeret aggattak magukra. A kő-korszaknak is meg volt a maga fényűzése.

A luxus alapja az önszeretet, vagy ha úgy tetszik a hiúság. A vadembernek nincs ruhája, de fejére tollat rak s fülebe, orrába karikát tesz.

Az ember hű lény, ki csillogni vágyik. Ezen czéllal felhasználja nemcsak az értelmet, hanem még a képzelmet is.

Mi tehát a luxus? — Az elsőrendű szükségleten táli kitékezés. Más szával: a pompa.

A divat nem luxus, csak a divat s z e l s ő s é g e az. Csupán a divat gyors változása szegényíti a társadalmat és államot, mert elhasználja a javakat, mielőtt azok elvesztették volna értéküket.

A divat különben nem egyéb, mint az egyhangúság kerülése. Az ember ugyanis változékony s nem szereti az abszolút állandóságot. Gyakran még a jót is megugyik, hogyne unók meg a közepszertű és a tökéletlent? — Igaz, helyébe ismét csak tökéletlen kapunk, de az „új s á g“ varázsával bír.

A fényűzés természetesen nagyon is relativ-viszonylagos-fogalom. Az egyik ember, egyik osztály, sőt ország a maga viszonyai szerint luxuskak tarthatja azt, amit más ember, más osztály és ország e l s ő r e n d ű s z ű k s é g l e t n e k tekint. A dohányszám megszokása pl. a szegény munkásnál fényűzés, mert elsősorban kenyérré kell; míg egy gazdagnál épen nem mondható annak. Ha valamely munkás reggelire finom bort iszik, az luxus, a gazdagnál határozottan nem az.

Minden időben és minden nemzetnél volt fényűzés, egészséges népnél egészséges, betegesnél beteges.

Az írók a legrégibb időkől hánytorgatták a kérdést: üdvös-e a luxus, vagy káros? — A moralisták mindenha elvetették.

Van egy tudományunk, neve nemzeti gazdaságtan, mely a jólét törvényeit tárgyalja, még alig 50 éves — ez kimondotta: hogy a fényűzés bizonyos határok között üdvös. Azt tanítja, hogy a mai kornak szükség van luxusra, mert ez teremti az ipart, élénkíti a kereskedelmet, minthogy az ipar teremti a fényűzési czikkeket.

A jómódu emberektől, a kultúra magasabb követelményei szerint legalább apró részletekben menjen vissza az iparnak és művészetnek.

Tanítja, hogy a túlzott fogyasztás nemcsak improduktív, de destruktív, azaz romboló hatása. Azért azt a tanácsot adja, hogy ne kútsünk czél nélkül. Es ez az elegáns értelemben vett luxus.

S mi a túlzott fényűzés? — Az aránytalanság bevétel és kiadás közt. Még ha a költsékes tárgya nem is erkölcstelen, még ha ez a kiadás excessusa által semmitsem ront is le. Ugyanazon állás emberek közt is, ami egyiknek túlzás, a másiknak illő lehet. Meg kell tartani a mértéket, még ha kicsiny dolgokról is van szó: „Ne vedd fejedbe, hogy harsást veszesz, midőn erszényedből csak pontyra telik.“

Lehet, hogy valamely tárgy nem drága s mégis fényűzés, ha felesleges.

Azon luxus kárhözvátandó tehát nemzetgazdaságilag, mely önmagáért kíván csillogni.

A felolvasó ezek után előadja a luxust az életben, aztán pedig az elméletben. A luxus tárgyai — forrásai — bemutatásánál két időszakot vesz fel, u. m. a régiséit és a jelenlegit. E két időszak összehasonlítása: láttuk, hogy mi volt a luxus rég és mi most. Láttuk, hogy a luxus haj-

